Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШИНАРА, 11 ноябрь, 1975 шу. • № 135 (6200). • Мах 2 кеп.

КАРАГIДАЬННАЧОХ КХОАЧАМБАЦ

КПСС XXV съезда толамна пакъаблахара яьржача Европейскийн социалистически яьхь юкъе а баха диса зъочамаш гойташ къахьегаш ба ухх шера тха колхоза хьайбаш деладеран. Иштта, соахка итт беттa даьржачул дуйх — кхо процент, тха бархI процент дуккаIа даьккхад. Цо хьаьхьоьх колхоза хьайбаш деладерий къахьегама оьсардле дуккха лакъхьешнилга. Из толам боьккхаш хьинаре даькъа лоецаш, дуккхача хана денз хьвышала къахьегаш хьаIбоагIаш дуккха ба тха боахаме.

Аз кулгалдеча бригада социалистически деккаш тIаийцадар хьайбай продукци якхара а из паччахьалхенга йоржара а яьклагIча пятилетка плана дих шера кхоачашъе, Халонашца къовсам лоттIабеш, хьайбай пятилетка плана 140 процент кхсачашйир бригада къахьегамхоца, цIаьта жа дебадара пхе шера план — 133,2 процент.

Полаш дола торонаш даьрхIа иттлагIча пятилетка хьалхарча шера хIара бIаь жийна тIехьара 130 Iаьхьа а кхебеш хIара устагаш тIера 8,5 килограмм тха дожжа социалистически деккаш тIаийцаш тха бригада.

М. БАХМАДОВ,
Малгобекски района «Кавказ» колхоза боккхагIвола жа Iу, Социалистически Къахьегама Турвал.

КПСС XXV съезда–тха хьинаре къахьегам!

САГА КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕ

Уьх деношца, берригa советски нах санна, хургIойла КПСС XXV съезда сийна къахьегама вахте этта болх беш да Нохч-ГIалгIайчен къахьегахой а. Цар тIагIерта къовсам лоаттабу йислагIа пятилетка толаме чаккъяккхара тIехьа. Дерригхалкъа социалистически яьхь къахьола керда гIулакхан, къахьегама турпалий керда цIеран. Цо кешал ду советски нах тIехьа сахкетам болаш, политически хьинар доккха долаш, юкъарча гIулакхах дог лаьаш хилара. «Таханара вай болхло, советски колхозхо, советски интеллигент, — аьннад новкъостa Л. И. Брежнева т. Москва Баумански района харжарчоьта хьалхаьнца ше къамаьл деш, — из ший къахьегамна кхетаме а инициативи а гIулакх леладь ца Iеш, доагIаш ма-хиллара, кхы а шерагIа хьашташ ший предприяте, района, областа, республика, ерригача ший Даьхен хьашташ доаа саг ва».

Вай парте советски нах хьалхеьбу массе а тайпара сахкетам болаш, балха говзал дика йоаш, идейно чIоагIа болаш.Къахьегамхой политически хьинар идейно чIоагIа хилар дIаьхо айдара Iаламмате боккха доаргIам болаш я социалистически яьхь, къахьегача хьалха латтачар, производства новаторааша дIадоладеш дола сийлен гIулакхан. Коммунистически субботникий, ударничества, стахановски болама баьнна-дика традицеш IаьхIа а хьоьн вай дахача деношца нах хьаьхьелад къахьегама коммунистически уйла хилара болам. Цу боламах, КПСС XXV съезда сийна яьржача ийхьх даьнна беркат хIаьнзе а хоалуш да. Республика халкъа боьхаме иттлагIча пятилетка чотах болх беш 3,5 эзарнел, сонгIа саг ва, 15 предприяте, колхозо, совхозо репорташ деннад йислагIа пятилетка заданиш хилад хьалха кхоачашьирх.

Коммунистически уйла болаш къахьегарг яьржача яьхь хьаьбовзийтад йислагIа пятилетке хьалхе лелаеш барашш. Уьх да «Горец» совхоза доярка, СССР Лакхехьарча Совета депутат М. Умхадиева, «Октября 40 шу» яьхача совхоза хоярка, СССР Лакхехьарча Совета депутат З. Даурбекова, «Красный молот» завода ашка пхьрий Бехтера, Вербище, Наннеева бригадаш, бIаьш кхьбараш.

Уьх да шоаш да ахобеш къахьегаш бола нах. Керда-дар балха юкъе кхуьхьлга, цкъа дIадоладаьр дизза чаьхдоаккхилга, коллективна хьашташ ший хьашташ лоархIилга, дика новкъост хилар—уьх да цар оамалларга белгалдувла гIулакхан. Цар бIаьлий опыт массанета а дIаьхьанийта еза. Партийни организацей деккар да хьалха латтарий сий, къахьегама сий, дIадоладу кердадар, наьха инициатива яьа а лаккагIча лагIа тIа яьккар, къахьегамца коммунистически уйла хулга хIара сага оамал а хинна дIаоттаргдола хIама де гIертар. Къахьегача сага сий лакха лоаттадар вай агитаторийн пропагандистий бехкоткам а цунца цхьана сийле йола а гIулакх да.

Хьалха латтарана дер дIадовзийташ, дикагIдола масалаш дIадоаржаьлеш йидараш хьалхе еза яьлаш хьех вайна парте. Из доархIамегIарга политически гIулакх кхоачашдеш дуккхача партийни организацеша дикка дуккха балхаш лаьд. Нийка сахкетам айбара тайп-тайпара балхаш ду цар, хьалхашка латта деккарашца кхоачашдаре оарргIа болахчу хана уьх кхоачашдинца дарггдоацилгах, юкъарча гIулакха уьх бехткокъаме хиларах дика дIаккхетабу. Цу тайпара ший болх вашIехьбоах СССР 50 шу дизара. цIеранIга Грозненски химически комбината, бутрум деттача балхий Старогробненски управленс, «Электроприбор» завода, Мичурина цIерагIча, «Новосельский» совхозий партийни организацеша, кхычар. Цудухьла ла пу коллективашца къахьегама толамаш дер гIоздоаьлаш, кхычар хьокхан эца мегарргIолдаш. Парте XXV съезда дада ма-доагIгара ашкIалхара шоаш тIаийца социалистически деккараш кхоачаш а тIеккхоачаш а деш, хьайоагIа уьх коллективашца. Къахьегача паьха сийле лаьхха доаттанрах хьалхинад цар воаха толамашца.

Коммунистически яьхь хьалхарчу, балха тIа кхычарна хьаьнала къахьегарна хьокхам теларанш хIара заводе, фабрике, колхозен совхозен, конструкторски бюро, Iилма учреждене, кхычаька болаш да. Уьх массанена а дIабовзаргбола, нар сий лергдоа а уьх доархIаргбола а хIама де Iеза, нар кхоллама гIулаккан ма-могга хьалхаьнца даргдаш, къаьна, ший зама яьккха дайнар майрра юстара доакхкхаш, чоарга, толамагIа дар хьалха доахкаш, из чакхлаккхара новкъостий шоашта тIехьабоахарш хьалаIна беза.

Из къахьегга боккха доархIам болаш да кагирхой сахкетам лаьхбара, цар къахьегамцара безам сийдаккхара. Коммунистически партен Ленински комсомолон кагирхонца бена балха юкъе кертера моттиг дIадолаш дешаш да уьх. Хьалха латтарий сийлен гIулакхий масалаш тIа кагирхой хьалдкебе беза къахьегамца безам болаш, юкъарча гIулакхах дог лаьаш, коллективна хьалхашка бехткокъам хеташ, дагIаьнна эдел доатташ, шоаш советски обществе бахарах доккхха деш, новкъостаца эшача хана гIо де кийча болаш.

Партийни организацей деккар да къахьегамхой балхана коммунистически уйла йолаш, марксистско-ленински сахкетам лаьхха болаш, общественни доалахьенах дог лаьаш хургбола гIулакхаш дара идейно-политически балха еррига формаш средствашца оаргIгIаьхар.

СИХЕИ ДИКЕИ

Сихбенна гурахьа юв культураш дIаьюьш ба «Шалинский» совхоза кхаш леладераш. Къаьстта дика вIашIехьбаьк-хлаб из болх шоллагIча отделе. Уьх шера планагIа 1400 гектара тIа дIае еза. Из гурахьа юв культураш. ХIаьнгуд тIехьагIа бIаь гектара тIа дIайийча кхоачашъь йоаьл механизаторашца гурахьа юв культураш дIаера пIан.

Дика къахьег берригача механизатораша. СменагIа 13 гектара тIа дIае еза. Цхьана юкъера даьрхIача 17—18 гектара тIа дIаьюьр гурахьа юв культураш.

Болх ма-могга сихагIен дикагIен бар духьа механизаторашта юкъе яьржача яьхь духагIийлча хана хьалта да механизаторашца Абдулаев Саламу, Дудаев Iаблудлбек, Акаев Вахид.

Цхьана сменагIа болх бара механизаторашт тоьаш боацаьнда трактораш тIа хайшар отделене агроном Лутаев Ахьмад, трактории бригада бригадир Мавлитов Iалаш. Йоккха бIаьнна опыт йолча механизаторел дукха тIехьа на бусаш кхьаьг цар.

Фу дIадувийше а тIара гектара тIа шишша центнер кхоачийташ минеральни удобрени тосс механизаторашца.

Боккха теркам тIабохийт отделене паьха балхаьнца моральни материальни безам созбаккхара. Гурахьа юв культураш дIаьюьр боаьхача паьха юкъе яьржача яьхь итог хIара дийнаьхь ю. Пхе дийнаьхь бIаьна балха итогах яьхь хьалхара мотгиг яьккхача трактористан цунна новкъостал деча сельхозкишаттен 150 сом ly. Яьхь кхоталло яьккхачаьрех дуаьшаш, бIаьккхача толамца уьж даьхьаьла бувшаш «Молний» ниц къахьегама листоь ерахен. Ала деза Лутаев Ахьмада ший новкъостаьшца хIаьнзле шоозза ахчан совгIат даьккхаьлгIа.

Механизаторашта делкьийгIа кIай тIа бIайка кхаьа бахь. Еха агрегат тоаг массе хана кийча ба «Техника» тIа болх бу механикашц.

Гурахьа юв культураш дIаьюьшше а зяйа даьлтта оахаш ба отделене механизаторашца. БIаьсти дIаьюьрйойла культураша даьлтта кIайеш тIара дийнаьхь 10—15 трактор хуьл кхаьнка болх беш. IаьнзIе 1300 гектар даьлтта аьхад трактористаша, тIаьнта планагIа аха деза 1500 гектар да.

Зяйа даьлтта оахача механизаторашта юкъе къаьстта хьинаре болх бу Амирсултанов Султана, Алиев Вахас, Успаьхджиев Махьмада.

Цхьан сменагIа 3,7 гектар даьлтта аха дезача шин сменагIа болх а беш юкъера даьлхIача 8—10 гектар даьлтта оах царех тIаране.

— Зяйа даьлтта аьха даккха а тIаьта гурахьа юв культураш дIаийийча яьа а ма-хха тIа ма дисаьнд, — болх Лутаев Ахьмада. — Дог гIоздоаьккхаш да гурахьа юв культураш арботехнически еррига боьхонца лора а еш дIер.

М. ЭПЕНДИЕВ.

БОККХА ПАЙДА БОАЛА КУЛЬТУРА

Соахка республика тхьамка леладераш вIашагIкхийтар яьгара духхарГа из культура кхеча Ножай-Юртовски района А. Шерипова цIерагIча колхозе. Цига хилар тха районе доаьмашка дадача боахамашкара ахаьрхой. Со а хилар цига. Вай республике цIи дезача тхьамка леладеранца ну культурах боалча пайдах дуаьшаш из тIоай, боахаме кхеч даьрхIар аа. Тха боахме ца кхеьь из культура леладеранца соахка дIатIаьмла атта раьза болаш баьар колхозхой. Цхьабаьхьца, цу шерре а масанена ячуладаьлар из маьхе йолга, цунах боахама а из кхеччоа а пайда хулилга.

Колхоза партийни организацен специалисташа колхозхоьца да дукха кхетама болх бир. Iулал эша из культура лелаг эшаш дукха дар: из хьалхкее агропримеаш дацар, инвентарь тхьамка лист йокъье кхоалелеш ишар. ХIаьта а соахка кхоь гектара тIа дIадийра тхьамка. Дика участок дIа а ахоастаьнь минеральни удобреш тайсар. Тхьамка рассадана хIий детта даьрхIа цхьа емкость оттийр.

Цу ерригача майда тIа кулгаьца дIайийра оаха рассада. Из кхычахьара ийца чIаьера. Тхьамка кхедеш дукха хьаьхьийтар колхозхошца Амрнева Мийната, Бийсултанова Гуржева, Хаюрина Ашос, Амрнева Камале, кхыбараша. Тхьамка йордо дегI даьхача хана къаьстта дукха болх бе байзар из культура кхеерийл. Кхьметтел беррига деза а тIеъь Iхаьа тIа боагIар. уж цхьайоаьча хана.

Белгалдаккха деза, тха боахаме эттара хьалха из культура кхеш тинкалле а хьалхарча шера цар дика аьттув бьыиилга. ХIара гектарах 4,5 эзар сом сонгIа пайда баьлар колхозе. Баьклар аьчча, тхьамка чуйийачул тIехьагIа цунца доаттIаш дола Iунал де оаттI да хиларах, йокъаьлча листа дукхагIа дола даька кхоалгIа ча сортагIа дIадахар. ХIаьта а колхозхоьца пайда бьыар.

Кхьча юрта боахама культурех санна доацаш дIалуш цуьл белдаьл.лаьха эмаьлу паччахьалхенго.

Амрнева Мийната ше лелаьна участка тIара 700 килограмм йокъаьь.лиг дIаелар. Цунах цунца 1250 сомг 700 килограмм ялати делар колхозо. Иштта хьокхамаш дар йоккхар а. Тхьамка леладе доладаьна дIаийийна доаьхьар кхоаьдо, ферма болхлой болу дикагIа вIашагIехьбаьккхара наььхьалгIех цо. ХIаьта уж царна хора а доагIа.

ЗIамигга а доккха а 700 гаргга хьайба да ферме. Царех 210 етт а да. Уьх шера цхьа буьг, квартал дIаьхийтаьнц ферма коллективо шоай деккараш кхоачашъ да деш.

Шера планагIа хIара кхоччаьна Iаттагара 1900 килограмм шура яьккха еза из ферме. ХIаьта аьхха дIабахьаьча йдс бетта яьккхар 2100 килограмм а. Паччахьалхенга уьх шера Iаттагара уьх дика 390 сонгIа доаьхьар оагруа машинца аьта а аьте мужах дIатох. Из деккар дика кхоачашдер ферме слесаря Эльбудузаев Адамо.

Цхьа ди дIадахийтаь отделене управляющие Музаев Iумара, цкъа, е иоззза ферме да воаьгIан, балха хьаьхьеьа доарчаьнна, скотникашца даьга ана воаьаьн. Ферма бригадира и а Джабраилов Махьмудана, воьтехникана Яьаев Муььалинана цхьана хьайбай маша лох а ца хьалхарча шера дар из.

Уьх шера колхозхоьца даьга а яьнна колхоза правленене 8 гектара тIа дIаде лаьрхIар тхьамка. Из культура дуккагIа дIаерца цхьана массеаг проблема кхоачашъе дерхIар колхоза правленее: цкъа-даде, юкъера бахача. наха бе болх хилийта, тхьамка-даде, колхозе экономика чIоагIъе.

Тхьамка дIаде даьрхIа даьлтта кийчаьле дуккха хьалха тIаповой хьмсаде суцийла хьалхе даьрхIар уьхаза. 10 метр шерех 100 метр дIоахаьл дола из ханаьхь хьалтьяь яьшай.

Уьх шера тхьамка хкедеча даьрхIамера агротехнически балхаьн механизаци яь дар. Еррига дIайийна рассада машинца дIайийра. Из болх бир дуккхача шерашка тха колхоза шефство лелаеча ассински сомий-бабьдаьарий совхоза механизаторашца. Хаинальн дIкеи из болх баьна совхоза механизаторашта доккха баркал аьлар ишар. Цхьан шера из культура хьеьь кIезиг-дукха опыт йолча колхозхошца дика гIулаьх дир тхьамкана. Рассада дIаеле хIара гектара 100 тонн кхоачийташ органически 3 центнер минеральни удобренеш яьхар. Маьхаш токхаьеш диаза культивации яьккхар. Колхозхой бIарг сийрдаьккхкхаш ыьхьилар тхьамка. цаI сотка йисаш ший да воаьаьш. Уьх шера хIара деза. 40 сотка йийхар. Дикагдарий цIераш боаьхаш белгалбаха лоь соахка санна уьх шера а хьинаре хьхьеьаш болх бригадир Амрнева Мийнат, тхьамка леладер Терхоева Матту, Санела Гуржева, кхыбараш.

Из маьхера культура хIаьра оттадаьча алапена шоаш раьза болга хьахойт колхозхошца. Цхьа центнер йокъаьь тхьамка лист паччахьалхенга дIаелча мах боацаш цаI килограмм ялати 3-чен, 4-чен сортагIа дола ча тхьамкех хьлучох 50—70 процент ахчен ду царна диста бесаьта хьежжа. ХIаьнз тхьамка дIаделна доаьла гарга да тхо.

Оахоп тIаийца социалистически деккараш тIеккхоачашъ дергхиларах тешам бенна да тха тхьамка леладераш. Пятилетка чаххйоаьлаш тхоштта кIарагIдувла уж дика гIулаьхьаш хьатIаьхулача XXV партъезда хетаду оаха.

Б. АМРИЕВ,
Сунженски района «Красный Октябрь» яьхча колхоза боккхагIвола агрономе.

Грозненски «Трансмаш» завода механически цехе болх беш я токарь Сорокова Лилия Петровна. Ший производственни заданеш хIара бетта 130—140 процент кхоачийтаю цо. Ший производственни заданеш а общественни деккараш а массаза къаьгга кхоачийцеш я Старопромысловски районе депутат, кагирхой — пастаьнник Л. П. Сорокова. ХIанз КПСС XXV съезда сийна доккхий социалистически деккараш тIаийца къахьегаш я из.

СУРТА ТIА: токарь Л. П. Сорокова.

А. КЬЧИКОВА сурт.

Республика боахамашкара шекара сеьла хьаувзаш 50 совгIа автомашина я 1436 яьха автоколонна. Тха дикагIболча водителех ва Ахмалов Идрис, йоах диспетчера Ужахов Тимура. Дечой-Мартановски района «Самашкинский» совхозера шекара сеьла хьаувзаш шийнаьха шиъ рейс ю кадийча зIамигача саго.

СУРТА ТIА: агрономера рейсагIа ваха кийчвенна Ахмалов Идрис.

Т. АРЧАКОВА сурт.

ХЬАЛХА ЛАТТА БРИГАДАШ

КПСС XXV съезда сийлена накъаблахара шорра яьржача социалистически яьхь доккхий къахьегама толамашца даьхьа Грозненски бурум тохара балхий управленеш бурувзатараша. Дукха я управленеш хьаьл хьалха уьх шера а ерригача пятилетка а деккараш кхоачашдаьл. Золотарев Александр Михайлович кулгалдеча бригада коллективо, толамца даьрхIаьлгIа шоай деккарех Тайсаев Ваха Хамидовича, Черников Григорий Денисовича кулгалду бувзуьл деттараш, иштта кхыбараш а.

Дикагййола технологи, керда техника балха юкъейоалаярах, материалашта, запасни оатхалашта, химреагенташтa кхомбарах итташ эзарш сомаш ахча кхоадьл ду бригадаша.

Д. ГАБАЕВ.

ІАН ДИКА КИЙЧО ЯЬЙ

Іан кийчо яра а паччахьалхенга шура йоахарга а Урус-Мартановски районе эттара дагIа толамаш доаьзнарех ыьй я «Горец» совхоза кхоачийтаьна отделене шурий-товарни ферма коллективе. Гуш да хьайбай помещеноьш Іан кийчоьнга хинна. даьрхIаьн , уьхаза кхьхьийгалга. Доахан а Іаьсий я чуладаьтта еррига корпусашца гонаьй. Иштта тоаьь болх бен а цар чура еррига механизмашца а.

Ферма болхлоца доккха барка йоах йоай отделене гIиллоцьеча бригадацарча болх-лоцца Хьдаев Бадина, Мезедов Баудена, Сумбаев Іабдулайна, Кехарсаев Іусмана, кхычарна. Уж да ферма ерригача помещеной коршата хиллаш техараш, иIаранш тоаьйрш, кондоля гIулаьхьан дьрашш.

Цар помещеноьн сиха, дика кийчьарех доахан хинна-ка ексьача Іаьоотде вIашIехьлаьлар ферме.

Дукха далонаш эдаьлаьхьа нийтаьле а соаьхарчул дикка дукхагIа а уьх шера Іан шоаштa тоьаргдолаш а доаьхьар Іаьлащдаьь отделене къахьегам - хоа, 4,5 эзар тонн хьажжийна силос, 300 тонн сенаж, иэзал йол, 400 тонн ча, кыдола доьлкъар да ферме.

Цхьабаьхьца доаьхьар шоаштa дале а цун хьурмат ду, цкъа килограмм эсььа доадаь. Доахан чуотпаьлаьн ыьхьлаьрга эдаьлаьхьа деза даьрхIа оттаьчча рационагIа кхоаб дьайбаь. Дийнаьхьи буси хIара Іатта 30 килограмм силос, кхоккха килограмм сенажи шоаштa чаи ду. Цул сонгIа массеаь тайпара доаьхьар эдаь баьна витаминаш мужах а тохаш 300 грамм комбигорм ду хIара Іатта.

Пяьда чи ухлаьа кхьметтел доахана ца дуаш дитача доаьхьарх а. Иштта, ца дуаш дата эдьжийй Іийд, «Водгаьр» яьа - ча доаьхьар оагруа машинца аьта а аьте мужах діатох. Из деккар дика кхоачашду ферме слесаря Эльбудузаьев Адамо.

Цхьа ди дIадахийтаь отделене управляющие Музаев Іумара, цкъа, е иоззза ферме да воаьгIан, балха хьаьхьеьа доарчаьнна, скотникашца даьга ана воаьаьн. Ферма бригадира и а Джабраилов Махьмудана, воьтехникана Яьаев Муььалинана цхьана хьайбай маша лох а ца доаьйийнаь доаьхьар кхоаьдо, ферма болхлой болу дикагIа вIашагIехьбаьккхара наььхьалгIех цо. ХIаьта уж царна хора а доагIа.

ЗIамигга а доккха а 700 гаргга хьайба да ферме. Царех 210 етт а да. Уьх шера цхьа буьг, квартал дIаьхийтаьнц ферма коллективо шоай деккараш кхоачашъ да деш.

Шера планагIа хIара кхоччаьна Іаттагара 1900 килограмм шура яьккха еза из ферме. ХIаьта аьхха дIабахьаьча йдс бетта яьккхар 2100 килограмм а. Паччахьалхенга уьх шера Іаттагара уьх дика 390 сонгIа доаьхьар оагруа машинца аьта а аьте мужах діатох. Из деккар дика кхоачашду ферме слесаря Эльбудузаьев Адамо.

Иштта да ферма ерригача коллективна хьинар ца кхоаьеш къахьегарах хьадььина бергат. Ферма коллективе юкъе кIезиг-да баьг дукхаьча шерашка ше-ер районе, республика хьайбай леладераштa юкъе яьржача социалистически яьхь къахьегамca толамашца доахарашца. Царех иIа я Къахьегама Цеча Байрака орден, Ленински юбилейн медаль «1974 шера социалистически яьхь кIотььйинар» чха значок делаю доярка Темирбулатова Пин. Пиан 2100 килограмм йолча хIара кхоччаьна Іаттагара уьх шера 4 эзар килограмм шура яьккха дой деннадар Пиян. Из доаьл кхоачашдаьра яьнарх кхьхьет цо. ХIанзла хIара Іаттагара юкъера даьлаьрхIача 3600 килограмм шура яьккхай цо.

Ший деккараш кхоачашдерах кхоачам баь Іан Темирбулатова Пин. Ферма йоккхиййола доярка хьехар дариз я гIулаьхьаца а новкъостал ду кхыча доярка шоаштa. Цудухьл шоай планаш, деккараш кхоачашдеш ца деш цхьаькха доярка яь ферме. Шоай социалистически деккараш кхоачашдаьл доярка Мадиева Табарка, Кадаева Яьнйтас, кхычар. Диаьзи тешаьм кхоачашду шоай деккараш ферма скотникаша. Отделене, ферма кулгалой, доярка къаьстта ряьза ба хьалха датача скотникашца Музаев Адам, Алиев Суььина, Одаев Хожахьмада.

Красно-степная яьха дикача фух доахан да фермера дараш, Цар Іодаь Іаьсий дьалкхе а деш дебадду совхоза фермай Іулаш. Цудухьа Іаьлаьмге Іоагіа доал деч хьалхеьду уж. Іаьсаита доал дераш йоккхеш опыт йола иах ба. Хіанз зіамигга а доккха а 200 гаргга Іаса да ферме дьалхедеш. Царех ахаш гаргга даршта доаа деш я совхоза цIи хеза йола Іаьсий леладер Алаева Зайнан. Уьх шера цIьа Іаса къастийтаьлгIу цо ший Іулаьара. Дерста, уьхаьнца цIена да Іаьсий. Іулан 350 грамм йола дийнаьхьи бусч 450—500 грамм дулх тIаьжет цо доал деч хIара Іасана.

КПСС XXV съезда сийна уьх шера планагIа даьрхIачул сэлIа Даьхенна 30 тонн дукхагIа шура дIаяьла доп деннад «Горец» совхоза кхоачийтаьна ферма коллективо. Хіаьта даьрхIар толамца кхоачашдаьра иIз кхо да беш къахьегаш а да.

Т. ХАШАГЬЛГОВ.

Соахкарчул дукхагIа

Керттерна лаьхьа жа леладеш я тха совхоз. Цул сонгIа доахан а а хьаьхьарч а леладе. Уьх шера совхозе Іа доаьжжаш хурсда дукха а дIаеш да эзар 26,5 эзар жа, 3342 хьаьха, 2549 доаьжжаш, царех 767 етт.

Уж керттIа Іаьгарлаьхар дукхаьа хьаьхьа а оттаьна планага хьежжа, дукхаьча хана денз кийчо яьй оаха.

Доаьхьара культураш кхеера укх шерара Іаьлама дьаьлаш но хилар баььььн долаш кхьаьстта керкам тIабахийтар совхозе доаьхьар ма-могта дукхагIа Іалашде йиш хулийтачо торонех пайда яьдер. Доаьхьар Іалашдара даьрхIа звеноьш вIашагIьехьхар. Звеноьнта, бригадашта, отделенештa юкъе шерра социалистически яьхь йоаьжийр, доаьхьар Іалашдеча паьха балхамара моральни материальни безам сомбаккхара даьрхIа мероприятеш вIашIехь а а доаьхьаш.

Доаьхьара даьрхIа совхозе дIайийна хинна культураш во хьийкъар уьх шера. Тоьмболаш доаьхьар Іалашде вIашIехьхоргоаьлга гуш дар. Из баьхьан долаш. Херсонски областеча цкъадолча доаьхьамашка доаьхьар Іалашде даьрхIар оаха. Цул сонгIа доаьхьар Іалашйир чхьаьгар, сох яьккхачул тIехьагIа кохеюсх комсий, Іаьжий оттоьаьй, эрз хьежжар.

Хіанз совхозе 24710 центнер йол, 3339 центнер баьий витаминин хьоар, дукха хіама ца эзаьн 6000 тонн ча, 6652 тонн силос, 1057 тонн сенаж, 150 тонн комсий 39 тонн Іаьжий, оттоьаьй я Іаьдаьлъ, 2300 тонн ча Херсонски областе Іаьаьшьаьь хіаьта 220 тонн силос —Нажрановски районе. Цул сонгIа комсий кIотаргаш йойаш хеладаьна, саьрех 30 тонн витаминаш хьоаьр дьаьккхаьл.

Планага хьежжа деце а Іалашдаь доаьхьар хіайо совхозе долча хьайбашка Іа дакхийтара тоьаьмболаш да, Іаьсоосоьнца, области Іалашдаь 1262 тонн ча да даьрхIаьча деррига доаьхьар формашта, жа, хьаьхьарч латтача моттагашка хьагIаьдеш.

Даьхьа кийчьйй помещенешца Эльхьлаьев Мустафас кулгалдеча шоллагIчеи Гезиханов Сайпда кулгалдеча кхоалгIчеи шурий - товарни фермашка кхьаьстаьтонна. а.

«Сельхозтехника» объединене новкъостал а даь еррига хьаьна транспортерашца даь а яьха кордаьрадр оттийр оаха уьх шера.

В. ДЬЯКОВ,
Наурски района «Терский» совхоза керттера зоотехник.

Съездагара съездагa

ТОЛАМИЙ ШЕРАШ

КПСС XXV-ї съезда хетабір СПКБ «Нефтезапромаатоматик» хоо оннтій завода коллективно шиҗ боккха кхаьхьагма толам: ханая дуккха хьалха 1975 шера 12-сентябре хсочачьлый ЙІислагІиа пятилетка дерригача техноко- экономический хьокхий план. Продукци маьхала яккхара пхе шера план 103,6, пайда - бара план 103, валовой продукци арахецара план 109 процент хсочачиґьый. КПСС XXIV съезд хилча ГІоне ДІадахача шерашка дегІаьвира боккха гІа бІьккхий кІонача предприяте Іу ГІулкхха тешаг ухх пифрайна: ДІаьхача бархІагІіча пятилетка гІа 5267 эзар сома маьхьа продукци маьхала яьккха хиннаьле, ЙІислагІіча пятилетка шерашка 14898 эзар сома маьхьа продукци маьхала яьккхий. Вешта аьлча, бархІагІіча пятилетка ЙІислагІіча пятилетка гІа продукци маьхьала яккхар 266,7 процент хсочачиґьый. БархІагІіча пятилетка гІа 5346 эзар сома маьхьа валовой продукци арахецара предприяте коллективо. ХІьаьта ЙІислагІіча пятилетка шерашка арахіна валовой продукци 15880 эзар сома маьхьа. ДІаьхьа Сьезе тІаьнача шерашка шоззен ахаьзен дегІадена ІІійнаьлаш заводе валовой продукци арахецІагІ.

Производство дегІаьвриа цхьана дегІаьнгІий ухх шерашка завода боллхой кІаьсе а. ХІаьнз предприяте дукхха-дукхагІа бе лаьхка квалификаци ІІоьла кадровий боллхой. Боллхой квалификаци лаьхьаьлгІра хьежжа дегІаьнгІий ЙІислагІіча пятилетка шерашка кхаьхьагма оьсарле а: бархІагІіча пятилетка шиҗ дІича 161 процент хсочачьлый хьаьхьагма оьсарле лаьхььара йоьла ЙІислагІіча пятилетка плани.

Уж толамаш дахаре дукха организационный - технический хьаьйле мероприятеш чаккхьаха, еррнгача коллективе ІІаТеІІа кхаьхьа дийзар ЙІислагІіча пятилетка шерашка.

Чаккхьаьча мероприятеш лоарХІмегІарех ер брак йоьаш продукци арахецара саратовскі - система производствана ювкьеьхьар. Из мероприяти - толамца чаккхьаьхьарах ґІоаґІа кІеанґІелар цехашка, участкашка брак йоьла продукци арахецІагІа. ЦсабаьлаІІа, цох кхоачамбо да іа лаьрХІар заводнаьнна. Брак йоьаш продукци арахецара саратовскі системо дуккхьа производственни участкаш мара чулацаьнарг.

ХІьаьта арахецра продукци дика хІиллІагІа ґІоаґІа лоарХІам боьлаш дер производственни оьрсаш болча ХІаравеє: болхло вале а, инженерно-технически болхло, ґІулаькгера гаг вале а ше хоаттаьлаш дола ґІаьнга хьвьта, тешнаьм чаккдаккхар. Из нитта хилийтара йоьла брак йоьаш кхаьхьагіра продукци арахецнарг керда система производственна юкьеьхьар ІІаьнгІир. Из керда система балхя юкьейолаьнарх 1973 шера ОТК боллхошца 396 оатхад брак йоьаьнна 1974 шера 209 оатхад марта брак хиар. Кхы ДІаьхо йоьдача хана нитта брак йоьйла продукци кхы а кІеанґІагІа хилийтар. Нитта 1973 шера цхьаьнгІ цехо кхыча цеха брак йоьлаьнна 13-зза продукци юхаьнна хина. Іле 1974 шера ну тайнара ґІулаьхх ІІаьнгІ а ІІийсдаьлаьнарг. ЙІелагІіча пятилетка тІехьаьрча шера брак йоьдарна 707 оатхал, вешта аьлча 0,001 процент мара хиьаьзар ерригача заводе ґІолад даьрІІача. ХІьаьта предприяте ехача продукци ґІоаґІа ухх шера цхьаьккха а рекламаци енанц. Из толам хьаьхьа боккха хилар белгалдоаьхкарга, предприяте опытно-экспериментальни хилара тарра хІара шера цун коллективо керда продукци арахецІагІа карадераду аьлча. Дуккхьа ухх ТІехьаьрча - дІаьнгІ шера тІкъаьтайнара керда продукци арахецІагІа карадерадалъа предприяте коллективо, царна юкъе кхаьстта мокхаьдарча продукце тайнаш а долаш. ХІьаьта хоьшмедий, хІара керда продукци арахецІагІа мел дукха хьалошш нийсду. Продукци — из арахецара дукха ха яле а, с керда кадрерзаьнь яле а дуккхьала дикала хьалхарча категорегІа мара іа ца йеннаш хиларо хьаьхьоьх чаккхьаьча мероприятеш боккха пайда баьнна хилар. Дикала шоллаґІна категорегІа арахеца продукци заводе йІалла я а яц. ХІаьта, ІІаьнз предприяте арахецча ерригача продукцех 99 процент ОТК ґІоаґІ боллхой цхьа хьоьмна юха іа ерзаеш чаккхьоьлйІ. ДІадахача дІаьнера шиҗ тамагІаца болх бе боьхьо йаьккхий завода 24 боллочоьа.

Арахецча продуцех брак йоьлаш ер кІеанґІаьлйІтарга, ОТК боллхой цхьа хьежжа ґІоаґІа ер ерзаеш чаккхьолйІта продукци дуккхагІа хилийтарга хьежжа боллхошца премированни ен ешларо хІаране шиҗ боллаьнна квалификаци лаьхьарна боьдарна ґІоаґІа ґІоаґІ ґІоаґІ ґІоаґІ

БУРУВДЕТТАР

Сяйлахь ... боккхача Дай-мехка тІема шерашка Георгий Шулякин кхунг аьхІаш кІаьнк вар, цудухьа тера бе а делив Даьхе лоранеш тІом бе кхеннзар цуо. Цхьабакъа, шо кхо да шен тІехе кхаьчаьнаш хилар из. Цун тоаьлаг деш я Шулякина еина «1941—1945-ча шерашкарча Сяйлахь-боккхача Дай-мехка тІема хана тІехьи жа кхаьстаьраьз ,аьа чІогІаьнаш.

ПхиттА ШУ даьлина тІаьхьа вар Георгий Шулякин ше ваьчА ОрджоникиДзевская ячаьчА станицера Горагорскерча мехкаьттаьхьа болча ваха дІаьвоаш. Уьхьаьа из деш этгар № 6 болча ФЗО-рча мехкаьттен таан боаькхъача схьаьгаьнаш бурувдеттарашна кийчбеча отделение. Дийша ваьнначуьа тІехьаГІа Горагорскге бурув детташ кІезнг-гурьха болх бир ио, пул тІехьаГІа Старогрозненски бурувдеттарашца цьаьна ваьхьеьта волавелар. Дукха ха ялалелха къона болхло шийта бурув деттга станок болха бурувдеттарийг сменана хулгаадо хьоьжаьр.

Цу хана цунна чІоаГІа гІо дир хІаьна пенсе болча боккхагІоблча новкъостаьа Ф. Морькова, М. Хаснутдинова, А. Макарова, С. Сяесарева, С. Саницова, кхччар. ХІаьта Шулякин ше а вар балха говзал лаьхьа. Іа дукха хьаьхьаргдолаш. Цудухьа доащцаьа хана цІи деза спецкаьстаьн къонча болхлоь-та хьетам лоруо хилар цунах.

Цу хана денз кулгалхоша эгтарра хаьаГІеен бекхтокхамерчеи участкашца хьежаьеш хьаьвоаГІа Георгий Шулякин. Иштта ца бурув тохаш хилар Хаянкертеча 49-чен 67-чен тІехьІоаргача мелоин скважинашта. Цу скважинашкара мехьдаьта кІезг техьчуьа тІехьаГІа бурувдеттачуьн нахха сийрдабаьккъар цунна денанга докхийна паччаьхьаькъен соврІа-таш — Кахьетгма Щеча Байракка орденен Ленинскийн юбилейин медалон. Из шен цо кулгалду бригаден коммунистически хьаьхьетамн коллектив яха сийлона цІи дедаьттаьхьа. Цуо совгІа «Грозненфть» объединенеца дикагІйлоа бригада яха цІи а цу коллектийо лелаю.

ТІехьІоаргача скважинашта бурув тохара дукха хІама ха деза. Шийна знанеш ца тоьаьлга кхетадеча Шулякина сайрийнарча политехнически техникумге деша оттА лаьхьІар. Тоьаьлга ца кхетадеча сага, ятта дешар бІаьг бе а деша а. Даьле а массеьх шерга дешар цІаьх а даьхьха мехкаьттен таан боаькхъача схьаьнашта бурув тохара, техника диплом хьаьнйцар цо.

Вуй республике болх баьн пе Іеш доаьзол дахьа хьаьхьегаш а хилар из. Иштта ноь. Шулякин ше ваьнначуьа бурувдеттарашта мехкаьттта лаха гІо деш.

Георгий Ивановича хьагаьлдеш йоьла бригада хІаьнз бурув тохаш и № 709 йарча тІехьІоаргача скважинаца. 4970 метр кІезнгешцаьл скважина. Кастта скважинга чура мехкаьтта лаьхха дага бе бурувдеттарашца.

Буровой — начальника болх лоргий балхий яраш санна белгалонаш йоьлаш ба аргдар из. Да а да из иштта, хІаьна аьлча унахоьоа мичча хана тІавехьа лор санца, хийла бийса яхачуьа тІехьаГІа буровой ха вийзаьр цунх. ХІаьз пІагІаьра барашцебуьлаш ца яхачуьа тІехьаГІа телефон техачи а къамвьа даьвьаьна Георгий Ивановичбарзашца тІа а дийха пІагІаьра аравоаьлаш хьІча а.

ЧІоаГІа теркам тІаухийт Шулякина къонача болхлоьта професси Іомаяран идейно-политически хьетам баьдарш, КІеннг баьг Старогрозненски бурув тохара балхий управленне кхаььгаьна шаьрбалда цо ІІо даь боли кагирхой, Цирех ба сменин мастерарш Залвадутаьн ТІаьхир, Дахиулкеев Абу, Юрин Виктор, лаборантка-коллектор Шерпнова Рая, бурувдеттачуьн гІонча Лопатка Александр, кхьбараш.

ХІаьта КПСС XXV-ча съезда сийна управлене коллективна болхлоьта юкъе яьржача социалистически яьхе хьаьла лаТТ Г. И. Шулякина бригада. Уьх шера март беттА кхоачаьнчьаьл цо цІи пхе шера план. ТІехьІаГІоаГІча хана а иштта дика кхьаьга дерІ коммунистическийн хьаьстаьна колектив яха сийлона цІи дедаьттаьхьа. Цуо совгІа «Грозненфть» объединенеца дикагІйлоа бригада яха цІи а цу коллектийо лелаю.

А. ТИЩЕНКО,
Старогрозненски УБР таьхьаьжник.

Уьх шера ОрджоникиДзевская ячаьчА станицера юкъера школа чаьхъьаьккъа яьчча Сунженски маслозавода лаборатореча Іомаяла ера комсомолка Ладмила Людмила. ХІаьнз говзал кара а ерзаьш ше болх беш я Людмила.

Уьхаьа болх беш ба цун да Сергей Романович, нана Таньсья Андреевна.

СУРТА ТІА: шурий хьоанаьа мел я хьажа анализ эцаш я Лешенко Людмила.

Т. АРЧАКОВА сурт.

Тахан КамАЗе

Иьслаг1ча пятилетка керттерчарех йолча цхьан объекте г1улаьхаш мишта лел дьина АПН корреспондента дьаьча хаттаршца жоп ду КПСС Набережно - Челнинскийн горкома секретара И. С. Донскаяс.

— Ирина Сергеевна , Татаре партийин организацие автомобильин гигант хьаьлчаьгаьчарчарчаьчаьнаьнаьн

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

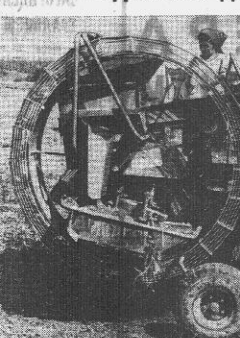

Вентре госхозашкеи кооперативин боахамашкеи баьхаш чаьхдовлаш латт. Юртбоханс дуккаха балхашта механизаци ярах, из хІапз 91,1 процентага діаькъаьчІ, уьх шера доккхий толамаш дььхад мехка юрта боахамо.

СУРТА ТІА: Чоьнград областе «Керда вахар» яхача кооперативин боахане коартол чуэнаш латт. Виз саго ГІулаих деш» йолча коартол чуэнача машино хІара дийнах 250—300 пентнер коартол чуэн.

МТИ—АПН сурт.

БИЙСАНАРЧА СИГАЛА

Нгин дььхьа аэродромеи репортаж бььдеча, морхашн кьаІлаьькъхача сигала йолаГІа хаоттам хІинча а ГІетташ йоІа перехватчикаш. Эдаьлин дььхьаьлаьчІ хьалхарчаш аьхар эскадрилья командир летчик-снайпер капитан Торовин Юрий.

Ютбаргоштан иза болча устаньовкъ йиш ца хулийтар біаьхьа ниКъ бе ца безаш ихо техча санна ешйеса урагІийча. Секундин ГІаьсиа тоя тІа йоІаДа а кхелаьна ихо а. Цььйбаьхьа дийнахь сигала ешйеса, белга Торовина планашта хьеьдолаГІаш дацар. Хьежорг морхашн хьуладалдар, цььхьаьа лохо ГІолла ГІетта лелар. Шин дагаРа а воаьшн, летчико бІубенГІа чухийтар истребитель тамашийна наььха тІа гулъеиГІа хьуьнаьа морхашта юкъе ГІолла, ГІаккха хоа а приборийка а хьежаш самолет лелха воЛаелар.

Цар хьагойтаРашка а хьожаш, капитана Торовина атта ТІаьхьожам лоаттаборга истребителда двигателийн ерригача бортовой системийн болха. Аьнагоронолта шиала тІа сатедеш некаГІа лелар самолета эЛамига ІьнІаарГІа, сигала ГІолла лела перехватчик малаГІча кепара я хьа а хьоьхьаш.

Цьхьабаьхьа, коменДин пунктера радио чу ГІолла Торовин Юрена ДІаьхьйелар, хьаьхаш... йолча пилот ТІаьоаьнаш, радиога - ГІолла лелхаш йолча самолет хьежорг хІинар. Доаьуо доЛаЦа морхий оксиьера «моастаГІа» хьа а лелх, эГІара хьалха хьоссаш йола ракет цунна юккъе ТІатоха езаш вар летчик. Эесар из де декхарийла эора ТІема лехаро, майер ЦийСа ярен гера юккъе ТІатоха-ярен гоззанча сийлено.

Іаламатт чоалдаде заДаиеН хІоаннаНьо хІаьн ца уьхьаРешаш, хІинчо ГІулаккха ГІулаГІ ТІаьхьо. Белгалдаккхаза дарГІан, морх агар ше, кхьметтел гертара чоаГІа иза болаш из дале а, цунах ИХ хоргаГІбовлар миссел, сел уьнара ца йилар. ЦуьА совГІа, массаза а санна лаьттан тІаРоллара тІоа меттаньа а хьоаеш, хІаьн даььта кІІа оттача чигашца хІинарча городашка электросеташ, газовни водопроводнин коммуникацеш телхаю, хІиьта ца баььан долаш цІерашкоьа а хий чуьхьа а тарлу. Цо дуккаГІа уьзарбоаь нах, доккха материальн зе ду, нах бойбу».

Цудуьха индийскн себсомолташ йоаьх, морх ашага де дезачоа кийчбе беса баьа пах, лаьрхьІа ца гулаккха ГІулаГІ ВІинаГІбоькъа еза моох агарах доаьлаьа эуламашца къовсам доаттабара. Цу балха тІа цара доккха повкъостал ду правительства, начаьлькъеН тайп-тайнарча учреждениеш, мехка бахача нахах 70 процент гаРта бараш йоазув-дешар иа хоьш боЛча мехка дика пропаганда еча средствеаш иаГІ болча радиос.

Н. КОЛЬЦОВ. (ТАСС).

Дели—Москва.

ИНДИ: КИЙЧА БА ДЕЛИЙЦАШ

«Моох аге а ььмна долиа кІама кийсььлаьЛ Делех». — массазарчаРна баьхьа тера йоаьца ніи тилла иа статья цкъа кепатеха арадьькъаьр «Ішшиа ГІеральъ» яхача индийскн газета тІа. Цу тІа хоам бора, нагахьа санна моох аге а цунга хатар та дайта делийскн себсомолташ баьхьаьа кийчьуьн хилларах. Цар даььа лоаРхІамашка хьежача Инде столице хастта моох ага йогаш ба.

«ГІулаК миштал аьлна, — яхаш цуьн себсомолгоа доЛарТамента директора доктора Х. П. ЧоуДре ТАСС корреспондентага, — Делн моХк атарА кхчьарел кхеРмеГІа болча сейсмически поЛсе уллаш хІилрах латташ да. ХІара шера массеськазга кагий а юкъера я чиП тох чехаза, хІаьта ПЕРЕК дукхаГІьаРаш къаьстчаьн прборий новкъостаЛца мара гучаяха йиш йоЛаш а яа. Дукхаха шерий даЛненна яьча анализа ларда тІа оаха дььла лоарХІамашка хьежача, уьх ГаРгтаГІаРча бІаь шера Деле історе чуьз да ЛЕачча таЙпара чІоаГІа моох ага безаш ба вигаРа».

«Делс історена йоЛзаш я ЛИТА бачаьа паха чот йоаЛаш дуккха саготонаш ГІаХоончаьь чІоаГІа моох аГІа ИТТАШ мотТагаш. Иштта ХІІV бІаьЦерене цкъа ИЗ ЛЕЧА ХАНА МАССЕКХ ИТТАШ ЗЕАРАШ ЛЕХ БАЙРА. ЭТТАРА ТІЕЬЬАГІА Делс ЧІоаГІаГІа ЛЕА моох бар 1960 шера 2 АВГУСТЕ ЛЬГАР. Цу хАНА ЦЬЬЙОНА АДМИНИСТРАТИВНИ ЗЕЛНЕН ЙОХКІИР, 75 ПРОЦЕНТ ДОЛЧА ЧУІЕЧА ЦІЕНОШТА ЗЕ ЛЕЛАР, НАХ БОАБАЬ А МОТТИГАШ ЯР.

«ЗЕАНЕН ХІАНЗАРЧА БОАРАМЕ, — БЕЛГАЛДАККХАР Х. П. ЧОУДРЕ,— МОХК МИЧА ХАНЕН МЕЙ ЙИН БОЛАШН АГАРГБА ХА ЙИН ЙОЛАШН ЯЛЕ А, ТХО ХІЛАТА АЬ ХІАНЗЕ ДЕНЗ КІИЧДАЬА ЙИН ЙОЛАШ ЦА ЦУ ІАЛАМА ИНЗО ДОЛ ДОЛА ХАТАР ТАР МА ЛУ КІЕЗНГАГІА ЗЕЙТТАРА. БЕЛГАЛДАККХАЗА ДАРГЛАН, МОХК АГАР ШЕ, КХЬМЕТТЕЛ ГЕТТАРА ЧІОАГІА ИЗ БОЛАШ ЦА ДАЛЕ А, ЦУНАХ ИХ ЛАЬЬЬ. ЭЕЗ ЧАГІА ЦА ЛЕЛАР ЦІЕНОШТА ЗЕ ЛЕЛАР, ЦУН